

Dokument nr. 8:38

(2002-2003)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal og Karin Andersen

Forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal og Karin Andersen om å gå igjennom og etablere beredskapsnivåer for brannvesenet som er høyere enn i dag og som differensierer mellom områder ut fra hvor risikoen for tap av menneskeliv og kulturminner er høy

Til Stortinget

BAKGRUNN

Brannen i Trondheim sentrum lørdag 7. desember 2002 viste med all tydelighet nødvendigheten av å ha en tilstrekkelig høy brannberedskap i kommunene når uhellet først er ute. I Trondheim besto vaktstyrken av 16 mann på denne lørdagen, som er minimumskravet for beredskapen. I Stavanger, som er en by med tilsvarende størrelse og tilsvarende bygningsmasse i sentrum, er det aldri mindre enn 22 mann på vakt. Grunnen til disse variasjonene i beredskap er ofte prioriteringene som følge av trang kommuneøkonomi, ulikheter i lokalt skjønn om hva som er tilstrekkelig brannberedskap og ulik tolkning av regelverk.

Forslagsstillerne vil vise til at det i St.meld. nr. 15 (1991-1992) er konkretisert en målsetting på 30 pst. reduksjon i antall dødsbranner og 50 pst. reduksjon i antall storbranner. Dokumentasjon har vist at dette målet ikke er nådd, jf. St.meld. nr. 41 (2000-2001).

Risikoen for større ulykker og brann er sterkt til stede i moderne samfunn. Det er derfor riktig at myndighetene tar konsekvensene av dette. Dette vil medføre noe økte utgifter til forebygging, akuttberedskap og kontroll. Samfunnsregnskapet vil imidlertid gå i pluss, selv om en ulykke som ikke hender ikke synes i noe budsjett. Redusert menneskelig lidelse er uansett verd prisen økt sikkerhet koster. Bedre kompe-

tanse og utrustning gir samfunnsmessige gevinster. Et problem er at denne gevinsten ikke realiseres, først og fremst fordi kommunene ikke ser seg i stand til å bevilge de midler som er nødvendig.

Det viktigste i alt arbeid med å slokke branner er å redde liv. Selv om det økonomiske skadeomfanget er for høyt i Norge, bør arbeidet med å forhindre at branner oppstår og slokke dem, først og fremst rettes inn på å redusere risikoen for at mennesker dør eller blir invalidisert. Arbeidet for å redusere antallet branner i Norge må ledes av en "nullvisjon", ved at ingen skal bli drept eller varig invalidisert som følge av brann. En slik visjon er analog til den som finnes for trafikkulykker.

Forslagsstillerne er sterkt bekymret for den økende brannrisikoen som stadig flere eldre hjemmeboende pleie- og omsorgstrengende representerer, og mener tiltak må settes inn for å møte denne utfordringen. Forslagsstillerne vil her vise til Innst. S. nr. 341 (2002-2003), der en enstemmig kommunalkomiteé uttalte:

"Komiteen viser til brev av 15. mai 2001 fra Norsk Brannvernforening der det konkluderes med at brannsikringen i helseinstitusjoner er under enhver kritikk.

Komiteen uttrykker sterk bekymring på bakgrunn av disse opplysningene fra Norsk Brannvernforening og foreslår at Regjeringen straks iverksetter de nødvendige tiltak for hurtigst mulig å bedre sikkerheten ved alle statlige, kommunale og private helseinstitusjoner."

De siste åra har det vært økt vekt på forebygging og brannsyn. Dette har vært helt nødvendige, og det trengs ytterligere styrking av kontrollen. Økt kontroll vil redusere antallet branner. Risikoen for å bli tatt i ulovligheter er en viktig forebyggende faktor. Der som risikoen for å bli tatt er liten, vil aktører som ikke tar kostnadene ved å følge sikkerhetsbestemmelser

og i en konkurransesituasjon få et konkurransefortrinn framfor seriøse aktører, samtidig som befolkningen og miljøet vil bli påført en uakseptabel risiko. Myndighetene må derfor følge opp ulike ordninger for internkontroll med nødvendige kontrolltiltak slik at alvoret i påleggene understrekes og ulovligheter oppdages. Forebyggende sikkerhetstiltak og oppfølging av forskrifter innebærer kostnader for bedrifter, virksomheter og privatpersoner. I 2001 var det stor nedgang i antall utførte tilsyn fra det lokale el-tilsyn. Foreløpig gjennomgang for 2002 viser at nedgangen fortsetter. DBE ser med uro på utviklingen og i DBE: Aktuelt nr. 3 for 2002 påpekes det at konsekvensene kan bli redusert el-sikkerhet med fare for flere el-uhell og branner. Antallet brannsyn som utføres er bare halvparten av det nivået lovgivningen fastsetter. Det er derfor nødvendig å gå igjennom alle former for kontrolltiltak, rutiner og brannsyn for å ivareta høyere brannsikkerhet enn i dag. Disse tiltakene må kostnadsberegnes.

Økt vekt på brannsyn og forebygging kan ikke oppveie mangelfull beredskap. Er ulykken ute, er utfallet helt avhengig av beredskapen. Forslagsstillerne er av den oppfatning at det må legges avgjørende vekt på at det opprettholdes en god brannberedskap, selv om det koster mer penger. Tiden det tar fra en sambandsvakt mottar en melding om brann eller annen ulykke, og til brannmannskapene kan begynne sin slokke- eller redningsinnsats, bør være så kort som mulig. Dette er ikke minst viktig om natten. Det er på denne tiden av døgnet sannsynligheten for å omkomme som følge av brann er størst. For å få hentet ut personer som befinner seg i en brennende bygning må brannmannskap generelt, og røykdykkere spesielt, komme så raskt til brannstedet som mulig.

Forslagsstillerne er bekymret for at overgangen fra kasernert mannskap til hjemmevakt vil føre til svekket beredskap, først og fremst fordi tiden fra meldingen mottas, til slokke- eller redningsinnsats begynner øker. I Trondheim tok det over 2 timer før alle enheter var på plass 7. desember 2002. En brann f.eks. i Stiftsgården i Trondheim kunne dermed fått store konsekvenser på uerstattelige nasjonale verdier. I St.meld. nr. 8 (1999-2000) pekes det på at det er 2 900 bygninger og områder som er fredet etter kulturminneloven, og at brann er den største trussel mot den fredede bygningsmassen.

For å hindre at branner oppstår og slokke dem raskt, må det være et tett samarbeid mellom de som går på vakt og de som utfører brannsyn. I tillegg er det viktig med fleksible organisasjonsformer slik at de som går på vakt kan utføre brannsyn i perioder og vice versa. En slik utveksling gir brannfolk en bedre erfaringsbakgrunn og hever deres kompetanse. Det finnes for mange små brannvesen og det bør derfor

stimuleres til økt interkommunalt samarbeid på dette området. Den optimale størrelse på et brannvesen er imidlertid vanskelig å fastslå, og vil være avhengig av svært mange faktorer, ikke minst den lokale og regionale infrastruktur, lokale forhold og geografiske avstander. Interkommunalisering av brannvesenet må derfor vurderes ut fra lokale forhold og de stedlige risikovurderinger som foreligger. Det er også grunn til å henvise til Innst. O. nr. 45 (2001-2002) der flertallet i komiteen sier:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, anser det som hensiktsmessig at tittelen brannsjef opprettholdes. Det er viktig at det er en uihildet person som er den øverste leder i de kommuner som har egen brannsjef. Det er lite ønskelig at øverste leder for det lokale brannvesenet skal bli avhengig av delegert myndighet fra administrasjonssjefen da dette fort blir mer byråkratisk og kompliserende, noe som ikke tjener formålet."

Dette viser at flertallet mener at dette er et så viktig og risikofylt ansvarsområde at brannsjefen må kunne gå direkte til kommunestyret, dersom den faglige vurderingen av brannberedskap og brannsikkerhet ikke blir ivare tatt i rådmannens ulike tilrådinger til kommunestyret.

Forslagsstillerne mener det er behov for å gå igjennom kravene til beredskap som er satt for alle landets brannvesen og spesielt for de som har ekstra utfordringer, fordi det er særlige forhold ved bygningsmassen og beboere som gjør at risikoen for tap av menneskeliv og kulturminner er høy. Utgifter ved å etablere et nytt beredskapsnivå må kostnadsberegnes. Saken må legges fram så raskt som mulig og tiltak for å bedre brannsikkerheten må prioriteres i Revidert nasjonalbudsjett.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber Regjeringen gå igjennom og etablere beredskapsnivåer for brannvesenet som er høyere enn i dag og som ivaretar behovene i områder hvor risikoen for tap av menneskeliv og kulturminner er høy.
2. Stortinget ber Regjeringen gå igjennom alle brannforebyggende kontrollinstanser og regimer, kravene til brannsyn og forebyggende tiltak og fremme forslag til helhetlige kontrollregimer som ivaretar høyere brannsikkerhet enn i dag.
3. Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til kostnader ved dette i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.